

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 29/2011-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. januára 2011 predbežne prerokoval sťažnosť R. R., N., zastúpeného advokátom JUDr. Ľ. Š., N., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj čl. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd postupom Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. VII/2 Gv 205/06 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť R. R. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. novembra 2010 doručená sťažnosť R. R. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu a inú ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj čl. 37 ods. 3 Listiny základných práva a slobôd (ďalej len „listina“) postupom Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej

prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „Úrad špeciálnej prokuratúry“) v konaní vedenom pod sp. zn. VII/2 Gv 205/06.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že proti sťažovateľovi je vedené trestné stíhanie pre podozrenie zo spáchania pokračujúceho zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona. Vec sa nachádza v štádiu po podaní obžaloby, ktorá bola Okresnému súdu Komárno (ďalej len „okresný súd“) doručená 20. septembra 2010.

Sťažovateľ dôvody podania sťažnosti formuloval takto: *„Počas trestného stíhania som sa dostával a trvalo dostávam do sporu s vyšetrovateľmi a dozorujúcimi orgánmi prokuratúry pre nekritické prijímanie tvrdení údajných poškodených a podmietanie vykonania dôkazov v môj prospech a to aj v prípade, že dozorujúci prokurátor vydal na realizáciu mojich návrhov vyšetrovateľke priame pokyny. Vyšetrovateľka sa všemožne snažila, a s úspechom, tieto obísť a úkony vykonala spôsobom, ktorým sa dosiahla neefektívnosť navrhovaného dôkazného prostriedku. ... Napriek mnohým sťažnostiam a návrhom vyšetrovateľka mnou navrhované dôkazy naďalej odmietala. Na tento postup som reagoval sťažnosťami, pričom prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry GP SR ako dozorujúci orgán prokuratúry žiadne relevantné porušenie na mojich právach ani raz nezistil, čím zvýhodňoval dôkazy produkované v môj neprospech a posilňoval tak postavenie údajných poškodených, ako zo strany v trestnom konaní a evidentne si tak pripravoval silnejšiu pozíciu pre seba ako stranu v konaní pred súdom. ... Postupy navrhované z mojej strany akceptované neboli a moje trestné stíhanie vyústilo do podania obžaloby, ktorému predchádzalo oznámenie o zmene právnej kvalifikácie zo dňa 24.8.2010, ktorou všetkých päť skutkov, odvtedy v obvineniach kvalifikovaných v podstate ako samostatné skutky, prokurátor spojil ako jednotlivé útoky do jedného pokračujúceho zločinu vydierania...*

V konaní orgánov prokuratúry vidím porušenia základných práv a slobôd garantovaných Ústavou Slovenskej republiky a to porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 a článku 47 ods. 3 Ústavy ako aj čl. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd stále trvá. Generálna prokuratúra Slovenskej republiky,

ako aj Úrad špeciálnej prokuratúry GP SR v mojej veci zostali nečinní, napriek opakovaným sťažnostiam na postup vyšetrovateľa. ...

Sťažnosťou sa domáham nápravy v tom smere, že Ústavný súd po prijatí tejto konštatuje porušenie mojich ústavných práv postupom prokurátora Úradu Špeciálnej prokuratúry GP SR pri jeho dozorujúcej činnosti v mojej trestnej veci pri preskúmaní postupu vyšetrovateľky na základe žiadosti zo dňa 9.11.2009, 14.12.2009, 7.1.2010 a následným podaním obžaloby, a uloží prokurátorovi Úradu špeciálnej prokuratúry pri jeho ďalšej dozorujúcej činnosti konať tak, aby nebola zvýhodňovaná žiadna strana v konaní, žiadnymi výhodami ani benevolenciou orgánov činných v trestnom konaní, ako je tomu doteraz. ... Nemám iné zákonné prostriedky, ktorými by som sa mohol domôcť zákonnej nápravy, preto som nútený obrátiť sa s touto sťažnosťou na Ústavný súd SR s poukazom na čl. 127 ods. 1 Ústavy SR.“

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhol rozhodnúť takto:

1. *„Základné právo sťažovateľa R. R. na súdnu a inú ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy SR postupom prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky pri preskúmaní postupu vyšetrovateľky Úradu boja proti organizovanej kriminalite, odbor Bratislava 2, oddelenie vyšetrovania na základe jeho obhajcu zo dňa 9.11.2009,14.12.2009 a 7.1.2010 a podaním obžaloby bolo porušené*

2. *Ukladá prokurátorovi Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky späťvziať obžalobu zo dňa 8.9.2010 sp. zn. VII/2 Gv 205/06-138 prijatú Okresným súdom v Komárne dňa 20.9.2010 pod spn.zn. 11T148/2010.*

3. *Zrušuje sa správa o preskúmaní postupu vyšetrovateľa zo dňa 20.8.2010.*

4. *Ukladá prokurátorovi Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky vo veci ďalej konať tak, že odníme trestnú vec obvineného R. R. Úradu boja proti organizovanej kriminalite, odbor Bratislava 2, oddelenie vyšetrovania a prideli ju na ďalšie konanie inej zložke PZ*

5. *Ukladá prokurátorovi Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky vydať pokyn poverenému policajtovi vykonať dôkazy navrhované stranou obvineného v žiadosti zo dňa 14.12.2009 a 7.1.2010.*

6. *Sťažovateľovi R. R. sa priznávajú trovy konania.“*

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovení § 20, § 50 a § 53 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie. Podľa § 25 ods. 2 citovaného zákona návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Nadväzne na citovaný článok ústavy dopĺňa právnu úpravu prípustnosti konania o sťažnosti fyzických osôb a právnických osôb § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné

právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Princíp subsidiarity znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

Každá fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorý je kompetenčne predsunutý pred uplatnenie právomoci ústavného súdu (podobne II. ÚS 148/02, IV. ÚS 78/04, I. ÚS 178/04, IV. ÚS 380/04). Sťažovateľ síce vo svojej sťažnosti konkretizoval svoje žiadosti z 9. novembra 2009, 14. decembra 2009 a 7. januára 2010, ktorými sa domáhal výkonu prokurátorského dozoru nad dodržiavaním zákonnosti v prípravnom konaní a doloženou kópiou správy Úradu špeciálnej prokuratúry o preskúmaní postupu vyšetrovateľa z 20. augusta 2010, uvedenú skutočnosť aj preukázal, avšak prešetrenia postupu prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry sa už žiadnym spôsobom nedomáhal. Sťažovateľ teda nevyužil dostupné právne prostriedky vyplývajúce z § 31 a nasl. zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov, ktorými je upravené vybavovanie podnetov, na základe ktorých je možné napraviť nezákonný, resp. neústavný postup podriadených orgánov (vrátane

prokurátorov Úradu špeciálnej prokuratúry), čo vylučuje aj právomoc ústavného súdu preskúmať postup Úradu špeciálnej prokuratúry pri zabezpečovaní dozoru nad uvedenou trestnou vecou.

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje aj na svoj ustálený právny názor, podľa ktorého je trestné konanie od svojho začiatku až po svoj koniec procesom, v rámci ktorého môžu orgány činné v trestnom konaní a vo veci konajúce všeobecné súdy naprávať, resp. korigovať pochybenia, ku ktorým došlo v predchádzajúcich štádiách trestného konania. Spravidla až po právoplatnom skončení trestného konania možno na ústavnom súde namietat' pochybenia, ktoré mohli spôsobiť porušenie práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy a ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (m. m. napr. III. ÚS 18/04, III. ÚS 75/05, IV. ÚS 76/05, IV. ÚS 226/2010).

V danom prípade vznikla podaním obžaloby prokurátorom Úradu špeciálnej prokuratúry, t. j. 20. septembra 2010, okresnému súdu právomoc rozhodovať v trestnej veci sťažovateľa, pričom ústavný súd zistil, že vo veci bol určený termín verejného zasadnutia na 24. január 2011 a že toto konanie nie je dosiaľ právoplatne skončené. Platná právna úprava trestného konania v súčasnosti umožňuje sťažovateľovi v rámci uplatnenia práva na obhajobu právne účinným spôsobom namietat' porušenie svojich základných práv a slobôd garantovaných ústavou v dôsledku nezákonného postupu vyšetrovateľa a prokurátora vykonávajúceho dozor nad zachovávaním zákonnosti trestného stíhania v jeho trestnej veci. Tak súd prvého stupňa konajúci v trestnej veci sťažovateľa, ako aj odvolací súd v prípade podania odvolania v predmetnej trestnej veci sťažovateľa sú súdmi s plnou jurisdikciou, v ktorých právomoci je posúdenie všetkých relevantných skutkových aj právnych okolností prípadu a vzťahuje sa aj na otázku zákonnosti a ústavnosti spôsobu získania dôkazov proti sťažovateľovi predkladaných obžalobou. Skutočnosť, že v sťažovateľovej trestnej veci je oprávnený konať a rozhodovať okresný súd, preto vylučuje právomoc ústavného súdu na konanie o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia alebo upovedomenia o inom zásahu,

ktorým malo byť spôsobené namietané porušenie základného práva. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

Ústavný súd ďalej konštatuje, že o výsledku preskúmania postupu vyšetrovateľa na základe žiadostí sťažovateľa bol právny zástupca sťažovateľa oboznámený správou Úradu špeciálnej prokuratúry z 20. augusta 2010, ktorá mu bola doručená 7. septembra 2010. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že v časti, v ktorej sťažovateľ žiadal vysloviť porušenie základných práv postupom prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry pri vybavovaní jeho žiadostí z 9. novembra 2009, 14. decembra 2009 a 7. januára 2010, je potrebné v zmysle § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde považovať sťažnosť aj za oneskorenú, pretože v období od oznámenia výsledku preskúmania postupu vyšetrovateľa právnomu zástupcovi sťažovateľa (t. j. 7. septembra 2010) do podania sťažnosti ústavnému súdu (t. j. 24. novembra 2010) už došlo k uplynutiu lehoty dvoch mesiacov, keďže tá sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

Z dôvodu, že prerokovaniu sťažnosti ústavným súdom bráni princíp subsidiarity vyplývajúci z čl. 127 ústavy a § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, pričom sťažnosť je navyše potrebné považovať čiastočne za oneskorene podanú, ústavný súd už pri predbežnom prerokovaní sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v danej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

Košiciach 18. januára 2011